

Isparta Lavantasının Kırsal Turizm Kapsamında SWOT Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi: Kuyucak Köyü Örneği

Düriye Bozok¹ Ramazan Karaman^{2*}

¹Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir.

²Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Balıkesir.

*Sorumlu Yazar

E-mail: rmznkrmn32@gmail.com

Geliş Tarihi: 18 Mart 2018

Kabul Tarihi: 09 Haziran 2018

ÖZET

Günümüzde ihtiyaç ve beklentilerin hızlı bir şekilde değiştiği turizm pazarında, ülkelerin ve bölgelerin alternatif olarak turizm faaliyetlerini çeşitlendirmesi büyük önem arz etmektedir. Bu alternatif turizm çeşitleri içerisinde yer alan ve son zamanlarda oldukça ilgi gören ise, kırsal turizm olmaktadır. Diğer taraftan kırsal turizmin, ülkeler için toplumun tüm bireylerine katma değer artışı yaratması ve refah seviyelerinde yükselme sağlayıcı özelliği nedeniyle kalkınma hedeflerinde, üzerinde önemle durulan bir turizm türüdür. Özellikle sürdürülebilir yerel kalkınma açısından oldukça etkili bir özelliğe sahip olan kırsal turizmde farklı uygulamalar sektörde kendine yer bulabilmektedir. Bu noktada kırsal potansiyeli olan her bir bölgenin kırsal turizm açısından SWOT analizlerinin yapılması ve bu analiz sonuçları ışığında gelişim planlarının hazırlanması önemli olmaktadır. Türkiye’de kırsal turizm bakımından Isparta ili son zamanlarda adından sıkça söz ettirmektedir. Adıyla özdeşleşen gül üretiminin yanı sıra lavanta üretiminde de zirvede bulunan Isparta ili, önemli sayılacak düzeyde kırsal turizm potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada; bölgenin kırsal turizm potansiyeli bağlamında Isparta ili Kuyucak Köyü lavanta yetiştiriciliği kırsal turizm kapsamında SWOT analizi yöntemiyle değerlendirilerek güçlü zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında lavanta yetiştiriciliğinin verimli üretim ve pazarlanması yanı sıra yörede kırsal turizmin gelişimine yapacağı katkı açısından öneriler getirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, Kırsal Turizm, Lavanta, SWOT

SWOT Analysis of Isparta Lavender in Rural Tourism: Kuyucak Village Sample

ABSTRACT

Nowadays in tourism market which needs and expectations rapidly change, it is crucial that countries and regions diversify tourism activities as an alternative. Rural tourism is the one which plays a part of the alternative tourism types and has attracted considerable interest in recent years. On the other hand, rural tourism is a type of tourism that is emphasized on the development goals because of creating added value increase for all the people of the society for the countries and because of feature providing of rising at welfare levels. Different applications in rural tourism, which have a particularly effective feature especially in terms of sustainable local development, can find place for themselves in the sector. At this point, it is important to make SWOT analyzes of rural areas for rural areas and to prepare development plans in the light of these analysis results. Isparta province has recently make a name for oneself in terms of rural tourism in Turkey. Besides the rose production identified with its name, Isparta province, which also has a peak in the production of lavender, has a potential rural tourism potential. In this study; in the context of rural tourism potential of the region, Kuyucak village in Isparta province lavender farming was evaluated by SWOT analysis method within the scope of rural tourism and was tried to determine strong weaknesses, opportunities and threats. It was aimed to make suggestions on the contribution of lavender cultivation to the development of rural tourism in the locality in the light of the obtained information.

Key Words: Isparta, Rural Tourism, Lavender, SWOT

GİRİŞ

Sanayileşme ve kentleşmenin hızlanması ile birlikte çevresel kirlilik, gürültü, yoğun stres ve trafik sorunlarının baş göstermesi ve buna paralel olarak insanların günlük hayattan uzaklaşmak, dinlenmek ve eğlenmek gibi ihtiyaçlarının ortaya çıkması bireylerin kentsel alanlardan uzaklaşmak istemelerine sebep olmaktadır [6]. Stres ve baskıdan uzak, zorunlulukların olmadığı ve bireylerin daha özgür hissettiği kırsal alanlar, insanların bu ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayan ve tercih edilen bölgeler haline gelmektedir [20]. Kırsal turizm, genellikle nüfus yoğunluğunun az olduğu ve tarımsal faaliyetlerin gerçekleştirildiği bölgelerde turizm faaliyetinin de gerçekleştirilmeye başlanması sonucu ortaya çıkan bir turizm çeşididir [12, 2]. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde sıkça rastlanan kırsal turizm, son zamanlarda popüler bir turizm türü haline gelmiştir [28]. Genel olarak turizm faaliyetlerinin yanı sıra yöresel değerleri, tarımsal faaliyetleri ve hayvancılığı da kapsayan kırsal turizm, bölgelerin ekonomik olarak gelişmelerinde de önemli rol oynamaktadır [9]. Ayrıca turizmin belirli

durumlarda (örneğin; büyük tesisler, firmalar, zincir oteller vb.) gelişmesi pahalı ve maliyetli olsa da, daha az yatırım, eğitim ve sermaye ile kırsal alanlarda gelişmesi daha kolay olabilmektedir. Bu nedenle kırsal turizm, diğer ekonomik kalkınma stratejilerine göre daha az maliyetle gerçekleştirilebilen bir turizm çeşididir [26].

Türkiye’de kırsal bölgelerde kentsel bölgelere yapılan göçler sebebiyle kırsal alanlardaki nüfus yoğunluğunda giderek azalma görülmektedir. Bu bağlamda kırsal turizm, göçün önlenmesi ve turizm bakımından potansiyele sahip olan bölgelerde canlılığın sağlanması açısından oldukça önem teşkil etmektedir [27]. Kırsal turizm potansiyeli göz önüne alındığında son yıllarda lavanta ile çekim merkezi haline gelen Isparta ili, bu kapsamda yapılan aktivitelerle birlikte büyük bir ivme kazanmıştır [16]. Lavanta kokulu köy projesi ile birlikte turizm potansiyeli artış gösteren Kuyucak köyü, son zamanlarda çok sayıda yerli ve yabancı turist ağırlamaktadır. Özellikle uzak doğulu turistler tarafından ilgi gören lavanta, aynı zamanda seyahat acentalarının da tur düzenlediği rotalar arasında yer

almasıyla birlikte, bölgenin kırsal turizm potansiyelini üst seviyelere çıkarmaktadır [15]. Kırsal turizm faaliyetlerine dâhil olan lavanta, köyün ekonomik anlamda canlanmasında da önemli rol oynamaktadır [18]. Buradan hareketle, bu çalışmada; bölgenin kırsal turizm potansiyeli bağlamında Isparta ili Kuyucak Köyü itibarıyla lavanta yetiştiriciliğinin SWOT analizi yöntemi ile değerlendirilmesi ve elde edilen bulgular ışığında, lavanta üretimi, lavantanın pazarlanması ve bölgede kırsal turizmin geliştirilmesi adına önerilerde bulunulmuştur.

Kavramsal Çerçeve

Kırsal bölgelerde geleneksel olarak ekonomik faktörlerin tarım ve hayvancılık olduğu bilinmektedir. Turizmin sonradan bu faktörlere dâhil olmasıyla birlikte, kırsal alanlarda gerçekleştirilen bir turizm türü olarak kırsal turizm ortaya çıkmıştır [28]. Günümüzde gelişmekte olan ülkelerde sıkça rastlanan kırsal turizm; bireylerin doğal alanlarda dinlenmek ve farklı kültürlerle iç içe olmak amacıyla bir kırsal yerleşim bölgesine gidip, orada konaklaması, yöreye has etkinlikleri izlemesi veya bu etkinliklere katılması ile gerçekleştirilen bir turizm türü olarak tanımlanabilmektedir [22]. Ayrıca kırsal turizm, sürdürülebilirlik yaklaşımlarıyla birlikte kırsal bölgelerin, ekonomik ve sosyal açıdan gelişim sağlamasına katkısı bakımından giderek daha fazla dikkat çeken ve gelişim gösteren bir turizm türüdür [1].

19. yüzyılın ortalarından itibaren Avrupa'da ortaya çıkan kırsal turizm, doğa ve insanları kırsal alanlarda bir araya getiren bir turizm şeklidir. Doğal çevreye, güzel manzaraya, mimari yapılara, kültüre ve diğer kaynaklara bağlı olan kırsal turizm, kırsal alanlarda geleneksel eğlence seyahatleri ve tecrübe turlarına dayanan tatil ve eğlence etkinlikleri olarak karşımıza çıkmaktadır [29]. Günümüzde kırsal turizm açısından gelişmiş birçok Avrupa ülkesi bulunmakla birlikte kırsal turizm bu ülkeler için sadece iç turizme değil, dış turizme de hizmet veren büyük bir potansiyel haline gelmektedir [3].

Türkiye, kırsal turizmin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması bakımından birçok avantaja sahiptir. Özellikle sahip olduğu yer şekilleri ve coğrafi konumundan dolayı bütün mevsimlerin yaşandığı ülkemiz, kırsal turizmin 12 ay yapılabilmesine olanak sağlamamaktadır. Ayrıca tarım sektöründeki çeşitlilik, bölgelerin turizm sektörüne daha kolay entegre olabilmeye olanak sağlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ülkemizde eğer kırsal turizm geliştirilmek isteniyorsa, bunun sadece ülkemiz adına önemini ortaya koymak yeterli olmayacaktır. Bunun yanı sıra kırsal turizmin, ülkemiz ekonomisine ne tür katkılar sağlayacağına da bilinmesi gerekmektedir. Çünkü kırsal turizm, kadın istihdamı, yerel halkın girişimcilik ruhunu tetikleme, yerel ekonomilere girdi sağlama, ekonomik sektörleri hareketle geçirerek dinamizm sağlama, ülke ve bölge düzeyinde kırsal kalkınmaya destek sağlama bakımından önemli bir potansiyele ve güce sahiptir [21]. Aynı zamanda kırsal bölgelerden kentsel bölgelere göçü engelleyerek yerel halkın kendi kültürünü sahiplenme ve koruma bilincinin artmasını sağlayan kırsal turizmin, bunun gibi birçok olumlu etkileri bulunmaktadır [17]. Genel olarak kırsal turizmin olumlu etkileri özetlenecek olursa;

- Turistik konaklama tesisleri, hediyelik eşya dükânları, restoranlar, seyahat hizmetleri ve yöredeki ekonomik faaliyetlerin gelişimine katkı sağlar.
- Yerel ekonomide çeşitlilik yaratarak, tarıma dayalı faaliyetlerle yeterli düzeyde istihdam sağlayamayan yerel halka dolaylı ya da doğrudan olmak üzere yeni iş fırsatları

yaratır.

- Turistlerden elde edilen gelirlerle bölgeye ve özellikle de yerel halka direkt olarak ekonomik katkı sağlar.
- Bölgeye has yiyecekler ve el sanatları gibi yerel ürünlere olan talebi artırır. Bu ürünleri satma fırsatı ile sadece ekonomik katkı değil aynı zamanda yerel kültürün korunmasına da önemli derecede katkı sağlar.
- İyi bir yönetimle birlikte doğal alanların korunmasında önemli bir fonksiyona sahiptir.
- Bölgedeki kadınların aile içindeki rollerinin değişmesine ve kadınların daha aktif bir şekilde çalışma hayatına katılabilmesini sağlar.
- Bölgenin eğitim, sağlık, ulaşım ve altyapı hizmetlerinin gelişimine katkı sağlar.
- Kentsel bölgelerden gelen insanların kırsal hayatı yerinde görmesi ile kırsal bölgede yaşayanların sorunlarının fark edilmesini ve çözüme kavuşturulmasını sağlar. Aynı zamanda iki kesim arasındaki bilgi akışı sonucu kırsal alanda yaşayan halkın yeni şeyler öğrenmesi, dışa açılması ve farklı hayat görüşlerinin oluşmasına da etki etmektedir. [19,23].

Kırsal turizmin özelliklerine bakılacak olursa, en önemli özelliği günübirlik olması ve konaklama süresinin kısa olmasıdır. Kırsal bölgelerde konaklama süresi genel olarak bir haftayı geçmemektedir [13]. Kırsal turizmde konaklama durumu, çiftçinin ya da köylünün bizzat kendi evinde, kırsal otel veya pansiyonlarda, karavanda ya da çadırlarda, kırsal tatil köylerinde veya motellerde gerçekleştirilmektedir. Günübirlik gelenlere ya da konaklayanlara sunulan bu hizmetler büyük bir turistik çekim gücü yaratmaktadır [1].

Kırsal turizmi tercih eden bireylerin kırsal turizmden talepleri ve beklentileri ise; rahatlatma ve dinlenme, deneyim, geçmişe özlem, hasat yapma, çiftlik turlarına katılma, üretim yerinde ürün satın alma, ürün toplama, rekreasyon, kültürel iletişim, barınma ve yerleşme koşulları olarak sıralanabilmektedir[25]. Kırsal turizme katılanların eğitim, kültür ve gelir düzeyleri yüksek olmakla birlikte genç ve yetişkinlerden oluşmaktadır. Kırsal turistler genel olarak yaşadıkları yere uzak olmayan yerlere seyahat etmektedirler [14]. Kırsal turizmden talepler ve beklentiler doğrultusunda kırsal turizm bölgesinin de bu talep ve beklentileri karşılayabilecek özelliklere sahip olması gerekmektedir. Kırsal turizm bölgesinin sahip olması gereken özellikler ise;

- Kuruluş yerinin ve coğrafi konumunun uygun olması,
- Doğal, tarihsel, çevresel ve kültürel zenginliklerin korunmuş bir şekilde bulunması,
- Yabani hayat,
- Zengin bitki çeşitliliği (flora, fauna),
- Doğa yürüyüşü, av, kayak vb. gibi sportif olanakların bulunması,
- Yeterli altyapının bulunması,
- Herkese hitap eden bir potansiyele sahip olması,
- Geleneksel üretim şekillerinden en az birinin olması ve gelen turistlere sunulabilmesi,
- Yerel halkın doğal çevreyi ve kırsal alanları koruma bilincinde olması,
- Turizm bilincinin olması ve kültürel özelliklerin turizmle uyumlu hale getirilmiş olması,
- Konaklama, yiyecek-içecek ve ulaşım hizmetlerinin en az ulusal ve uluslararası standartlarda olması [1].

Isparta Ve Turizm

Akdeniz bölgesi göller yöresinde yer alan Isparta ili, sahip olduğu çevresel, doğal, sosyo-kültürel ve tarihi değerleri göz önünde bulundurduğunda, alternatif turizm çeşitliliği bakımından önemli çekim merkezlerinden biri konumundadır. Isparta, yöresel yemekleri, el sanatları, gelenek, görenekleri ve kırsal yaşam şekli ile büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş olan alternatif turizm çeşitlerinin neredeyse çoğunun Isparta ilinde yapılabilme imkânı bulunmaktadır. Ayrıca Isparta halısı, gülü, Davraz Kayak Merkezi, Eğirdir Gölü, Yalvaç ve Yazılı Kanyonu birer turizm sembolü olarak görülmektedir [16].

Turizmde gerçekleşen değişim sonucu, yeni eğilimler ışığında turistlerin tercihleri dikkate alınarak yeni potansiyel turizm türlerinin arayışı son zamanlarda hız kazanmıştır.

Yeni destinasyon arayışlarının doğa ve kültür turizmi ağırlıklı olması, kıyı bölgelere göre Isparta'yı daha avantajlı hale getirmiştir. İklimi ve coğrafi koşulları bakımından neredeyse tüm alternatif turizm türlerine imkân veren Isparta, Türkiye'nin ender köşelerinden bir tanesidir. Bu sebeple daha önce turizm açısından çok fazla dikkat çekmeyen Isparta ili, değişen turizm talepleriyle birlikte son zamanlarda gündeme gelmeye başlamıştır [5]. Isparta'nın köy ve ilçelerindeki çiftliklerde yapılan tarım faaliyetlerinin turizme kazandırılmasıyla, bölgenin gelişmesi ve kalkınması sağlanmaktadır. Çiftliklerdeki bahçelerden gül toplama, meyve ve sebze toplama, bahçe belleme, lavanta kesme, yabancı otları temizleme, yün kırma, süt sağma, peynir ve yoğurt yapma, çiftlik hayvanlarını besleme ve ata binme gibi aktiviteler yapılabilmektedir [16]. Isparta ilinde yapılabilecek bazı turizm aktiviteleri ve türleri bölgelere göre tablo 1'deki gibidir;

Tablo1: Isparta İlinde Yapılabilecek Bazı Turizm Aktiviteleri ve Türleri

Kuş Gözlemciliği	Çandır Barajı çevresi, Kovada Gölü Milli Parkı, Eğirdir Gölü Hoyran kısmı, Kasnak Meşesi Tabiat Koruma Alanı, Beyşehir Gölü, Burdur Gölü.
Endemik Bitki Gözlemciliği	Dedegöl Dağları etekleri, Sarpdağ etekleri, Kasnak Meşesi Tabiat Koruma Alanı, Çandır Söğüt Yaylası, Kovada Gölü Milli Parkı.
Foto Safari	Eğirdir Akpınar Köyü, Sütçüler Çandır Yazılı Kanyon, Yalvaç Psidia Antiokheia, Yenişarbademli Melikler Yaylası, Yalvaç Aşağı Tırtar Köyü Kaya Mezarları, Şarkikaraağaç Kızıldağ Milli Parkı, Yalvaç Men Tapınağı, Keçiborlu Kuyucak Köyü.
Trekking	Eğirdir Akpınar Köyü (8km), Eğirdir Oluklacı Yaylası (5km), Kovada Gölü Milli Parkı (10km), Sütçüler Roma Harabeleri.
İnanç Turizmi	Yalvaç Aziz St. Paul Kilisesi, Yalvaç Psidia Antiokheia Kenti, Eğirdir Aya Stefanos Kilisesi, Isparta Doğancı Mahallesi Aya Yorgo Kilisesi, Isparta Turan Mahallesi Aya Payana Kilisesi.
Mağara Turizmi	Aksu Zindan Mağarası, Yenişarbademli Pınargözü Mağarası, Aksu Sorgun Mağarası, Eğirdir Damlatış Mağarası, Yalvaç Ayı İni Mağarası, Sütçüler Kuz Mağarası.
Festival Turizmi	Kültür ve Turizm Festivali, Halı Festivali, Davraz Kar Festivali, Gül Festivali, Antiokheia Kültür-Sanat Festivali, Eğirdir Uluslararası Dağcılık Festivali.
Kış Turizmi	Davraz Dağı Karlıyayla Kış Sporları Turizm Merkezi.
Kırsal Turizm	Isparta Gül Bahçeleri, Isparta Kiraz Bahçeleri, Keçiborlu Kuyucak Köyü Lavanta Bahçeleri

Kaynak : [31,24,16]

Lavanta ve Kuyucak Köyü

Lamiaceae familyasından olan lavanta, yarı çalimsı bir formda olup 1 metreye kadar boylanabilen bir bitkidir. Dünya genelinde çoğu Akdeniz kökenli olan 39'a yakın lavanta türü bulunmaktadır. Lavanta kültürü dünyada en çok Kuzey Afrika ve Güney Avrupa'nın Akdeniz'e komşu ülkelerinde (Fransa, İtalya, İngiltere, Bulgaristan, Rusya, Avusturya, ABD, İspanya, Yunanistan ve Kuzey Afrika) yapılmaktadır [10].

İlk olarak 1975 yılında Türkiye'ye, bir Fransa ziyareti sonrası gül tüccarı Zeki KONUR tarafından getirilen lavanta, evlerin ve gül bahçelerinin kenarlarında hobi ve süs

amaçlı kullanılmaya ve 90'lı yıllardan itibaren ticari amaçlarla üretilmeye başlanmıştır. Ekonomik anlamda lavantanın, Isparta ili Kuyucak köyü başta olmak üzere Aydoğmuş, Kuşçular, Ardıçlı ve Çukurören köyleri itibarıyla yaklaşık olarak 3500 dekarlık alanda üretimi gerçekleştirilmektedir. Haziran ayı içerisinde başlayan lavantanın çiçeklenmesi, aşmalı olarak 45-50 gün boyunca sürmektedir. Bu dönemde köy, adeta mora bürünmüş bir hal alarak bu görsel şöleni değerlendirmek isteyen fotoğrafçılar tarafından tercih edilen rotalar arasında yer almaktadır. Lavanta hasadı ise Ağustos ayında başlamaktadır. Bu dönemde lavantalar hem hasat edilmekte, hem de hasat edilen lavantaların yağının çıkarılma işi gerçekleştirilmektedir [31,10,32]. Lavantanın kullanım alanları ise Tablo 2'de ki gibidir.

Tablo 2. Lavanta Kullanım Alanları

Lavanta Uçucu Yağı	Kozmetik, parfüm, sabun, ilaç sanayinde ve aromaterapi olarak kullanılmaktadır.
Lavanta Balı	Lavanta balı antiseptik ve anti-inflamatuar özelliklerine sahip olduğundan, gece yatmadan önce alınan bir ya da iki tatlı kaşığı lavanta balı sağlıklı bir uykuya ve rahatlama yardımcı olmaktadır.
Lavanta Sütü	Lavantanın hasat sonrasında kalan sap kısmı süt ineklerine yedirilmekte ve böylece doğal yollarla farklı aromalı bir süt elde edilmektedir. Lavanta sütü farklı tecrübeler edinmek isteyen kişiler tarafından tercih edilmektedir.
Lavanta Sabunu	Lavanta sabununun cildi canlandırıcı ve besleyici etkisi bulunmaktadır.
Lavanta Kurusu	Lavanta kurusu, eşya ve elbiseleri güveden korumasının yanı sıra kalıcı ve hoş kokusu ile kötü kokulardan kurtulabilmeyi sağlamaktadır.
Lavanta Suyu	Cildi rahatlattığı, gözenekleri açtığı ve cildin temizlenmesinde son derece etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca saçların dökülmesini önlemekle birlikte, saçlara parlaklık ve canlılık sağladığı bilinmektedir.
Lavanta Yağı	Sürülüp masaj yapıldığı takdirde, eklem ağrıları ve romatizma ağrılarının giderilmesinde etkili olduğu belirtilmektedir. Ayrıca kullanılan şampuna bir damla eklenmesi halinde saçların hoş kokuya sahip olmasını sağlamaktadır. Sinek kovucu etkisi de bulunan lavanta yağının, sadece birkaç damlasının sıcak su içerisine damlatılması ve altından mum yakılması sonucu yayılan kokunun sinek kovucu etkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra rahatlatıcı bir etkisi de bulunmaktadır.
Lavanta Yastığı	Lavantanın sedatif (yatıştırıcı) etkisi sebebiyle, özellikle uyku problemi çeken kişilere lavanta yastığı önerilmektedir. Bunun yanı sıra bebeklerin rahat ve deliksiz uyuyabilmeleri için de bebek yastığı olarak kullanılmaktadır.
Lavanta Çayı	Lavanta, taze ya da kurutulmuş olarak kaynar suya bırakılıp, 3-4 dakika demlendikten sonra içilmektedir. Özellikle farklı bir lavanta türü olan 'lavandin' çayı, 15'er günlük kür olarak içildiğinde karaciğer yağlanması ve hepatit B gibi rahatsızlıkların önlenmesinde etkili ve faydalı olmaktadır.

Kaynak: [31].

Son yıllarda lavantası ile adından sıkça söz ettiren Kuyucak Köyü, kırsal turizm kapsamında Isparta'nın önemli çekim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Lavanta kokulu köy olarak adlandırılan Kuyucak Köyü, bağlı olduğu Keçiözü ilçesine 11 km, şehir merkezine ise 47 km uzaklıkta bulunmaktadır. Torosların eteğinde yüksek bir tepede kurulmuş olan köy, etrafındaki ova ve

yamaçların çoğu lavanta tarlalarıyla çevrili olan şirin bir köydür. Günümüzde 250 civarı nüfusa sahip olan bu köy, 1315 yılından bu yana yerleşim halindedir. Susuz ve kıraç arazileri sebebiyle yıllar boyunca göç vermek zorunda kalan köyün kaderi günümüzde lavanta ile tersine dönmektedir. 2017 yılı itibarıyla bölgeye gelen turist sayısının 90 bini aştığı tahmin edilmektedir [31].

Resim 1: Kuyucak Köyü Lavanta Tarlaları

Kaynak : [30].

Kuyucak köyü lavantası ile markalaşma aşamasında önemli yollar kat etmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen en önemli proje Lavanta Kokulu Köy projesidir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Anadolu Efes ortaklığında sürdürülen "Gelecek Turizmde" proje teklif çağrısı sonucunda 2015 yılında projeye başvuru yapılmıştır. Proje, başvuru yapan 412 proje arasında desteklenecek olan 3 proje arasına girerek desteklemeye hak kazanmıştır. Projenin amacı; yıllardır lavanta yetiştiriciliği yapılan Kuyucak Köyünün farkındalık yaratarak kırsal turizm merkezi haline gelmesini sağlamak ve bölge için alternatif istidam alanı oluşturarak bölgenin kalkınma noktasında problemlerinin çözüme kavuşturulması ve dışarıya göçü engellemektir [32].

Lavantanın markalaşması adına Lavanta Kokulu Köy şeklinde orijinal logo hazırlanıp kurumsal kimlik oluşturulmuştur. Proje kapsamında köydeki kadınlara kooperatifçilik, kırsal turizm etkinlikleri, işletmede hijyen, aromatik bitki yetiştiriciliği, güzel konuşma ve diksiyon, alan eğitimi ve ev pansiyonculuğu konulu 8 adet eğitim verilmiştir. Aynı zamanda köyde kadınlarca kooperatif kurularak, yapılacak tüm faaliyetler bu kooperatif bünyesinde yapılmaktadır. Bunun yanı sıra proje kapsamında köyden 3 üretici bayan olmak üzere 7 kişilik bir grup Fransa'nın Marsilya bölgesine götürülerek buradaki lavanta üretim alanları gezdirilmiştir [32].

Kuyucak Lavantasının Kırsal Turizm Kapsamında Swot Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi

Bir sektörün, firmanın veya faaliyetin beklentilerini ve mevcut durumunu ortaya koymanın en kolay yolu, ilgili uzmanlar tarafından SWOT analizi yöntemi ile durum değerlendirilmesinin yapılmasıdır [17]. İş yönetimi amacıyla 1970'li yıllarda kullanılmaya başlanan SWOT analizi, sonraki yıllarda farklı alanlar için de bir planlama ve analiz aracı olarak kullanılmıştır. Albert Humprey tarafından SOFT (Satisfactory, Opportunity, Fault, Threat) analizi şeklinde ilk defa ortaya atılan kavram, Urick ve Orr (1964) tarafından, SWOT analizi şeklinde düzenlenmiştir [4].

SWOT kelimesi İngilizce dört kelimenin Strengths (Avantajlar), Weaknesses (Dezavantajlar), Opportunities (Fırsatlar), Threats (Tehditler) baş harflerinden oluşmaktadır [7]. SWOT analizi, herhangi bir destinasyonun kırsal turizm bakımından güçlü-zayıf yönlerini ve fırsat-tehditlerini ortaya koymak amacıyla da kullanılabilir. SWOT analizi ayrıca, her zaman alternatif turizm olanaklarının değerlendirilmesini ve mevcut hataların tespit edilip düzeltilmesine yardımcı olan bir araçtır [17].

Bu bilgiler ışığında Kuyucak lavantasının kırsal turizm kapsamında Güçlü Yönler (Strengths), Zayıf Yönler (Weakness), Fırsatlar (Opportunities) ve Tehditler (Threats)'ini yansıtan SWOT analizi Tablo 3'deki gibidir;

Tablo3: Kuyucak Lavantasının Kırsal Turizm Kapsamında SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLERİ (STRENGTHS)	ZAYIF YÖNLERİ (WEAKNESS)
<ul style="list-style-type: none"> Halkın sıcakkanlı ve misafirperver olması Lavantanın foto safari için elverişli olması Lavantanın bölgeyi mor renge bürmesi sonucu kattığı görsel çekicilik Bölgede yağ çıkarma fabrikalarının bulunması Köye ulaşımın kolay olması ve seyahat acentalarının bölgeye turlar düzenlemesi Öğretim üyeleri tarafından köy halkını bilinçlendirmek adına birçok eğitim toplantısı yapılmış olması ve köylülerin daha bilinçli hale gelmeleri Lavanta kullanım alanlarının çok geniş olması Bölge halkının büyük çoğunluğunun lavanta işiyle uğraşması 	<ul style="list-style-type: none"> Gelen turistler için konaklama alanlarının yetersizliği Lavantanın çiçeklenme süresinin 45-50 gün olması ve sadece bu zaman diliminde turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi Bölgede yetişen lavanta cinsinin yağ bakımından düşük kaliteli olması ve ihracat açısından çok tercih edilmemesi
FIRSATLAR (OPPORTUNITIES)	TEHDİTLER (THREATS)
<ul style="list-style-type: none"> Lavanta ekim alanının genişletilebilmesi adına yeterli arazinin bulunması Alternatif turizm çeşitlerine ve kırsal turizme olan ilginin artış göstermesi Avrupa'da yaşayan gurbetçi vatandaşların sayısının fazla olması ve yazın ilçeye ziyaret etmeleri Antalya-Burdur-Isparta bölgelerinde alternatif turizm türlerine ağırlık verilmesinin 2023 Turizm stratejisi kapsamında ele alınması Antalya ve Isparta havaalanlarının bölgeye yakın olması Lavantanın bölge halkına tarımsal bir gelir kaynağı olmasının yanı sıra turistik ürün olarak ta gelir sağlaması Lavanta yağının çıkarılması konusunda bölgede bulunan gül fabrikalarının bu işlem için kullanılabilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin aşırı kalabalıklıkla karşı karşıya kalması sonucu, çevre kirliliği ve doğal alanların tahribatı Bölgenin sosyo-kültürel yapısının bozulması

(Isparta İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü personellerinden Ziraat Yüksek Mühendisi Ali SAĞDAŞ ile yapılan görüşme ve literatür çalışmaları baz alınarak SWOT analizi oluşturulmuştur).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan SWOT analizi sonucunda Isparta ili Keçiborlu ilçesine bağlı Kuyucak Köyünün lavantasıyla birlikte kırsal turizm bakımından büyük bir çekim gücüne sahip olduğu görülmektedir. Köy, kırsal turizm faaliyetleri bakımından oldukça elverişlidir. Aynı zamanda bölgenin şehir merkezi ve Antalya iline olan yakınlığı da büyük bir avantaj yaratmaktadır. Bölgede eskiden beri bulunan gül fabrikaları ve bu altyapı sayesinde lavantanın işlenmesi, yağının çıkarılması gibi işlemler de kolaylıkla yapılabilir. Bu bağlamda bölgede kırsal turizmin daha iyi seviyelere çıkarılması, lavanta üretimi ve pazarlanması konusunda önerilerde bulunulacak olunursa;

- Köyün çok fazla turistlerle karşı karşıya kalması durumunda konaklama ve altyapı sorunlarının ortaya çıkması muhtemeldir. Bu bağlamda çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Köyde, doğal çevrede görüntü kirliliği yaratılmayacak şekilde küçük konaklama tesisleri yapılması bölge için bir çekim gücü oluşturacaktır. Bu kapsamda bölge insanına uzun vadede geri ödemeli kredi ya da teşvikler verilmelidir.
- Köyde yaşayan insanların çevreyi koruma bilincinin geliştirilmesi sürdürülebilirlik adına önem arz etmektedir.
- Bölgeye gelen turistler için bisiklet, mini atv'ler, birkaç tane traktörle çekilebilecek küçük karavan gibi hizmetlerin bulunması bölgenin gezilebilmesi adına büyük çekicilik yaratacağı ve bu hizmetlerden ekstra gelir elde edilebilir.
- Bölgenin Süleyman Demirel Üniversitesine yakınlığı avantaj yaratmaktadır. Burada bulunan bilim insanlarının bölgeye gelerek çeşitli anlatımlar yapmaları, bölge insanını bilinçlendirmeleri, çeşitli konferans ya da kongrelerde bölgenin tanıtımını yapmaları sağlanmalıdır.
- Dünyada önemli lavanta üretim bölgeleri bulunmaktadır. Köyde lavanta üretimiyle uğraşan bireylerin her birinin bu bölgeleri görüp yeni bakış açlarına sahip olmaları adına belirli zaman dilimleriyle, bu bölgeleri gidip görebilmeleri adına teşvikler verilmelidir.
- Lavanta yağının çıkarılması konusunda köylülerin kara kazanlarda bu işlemi gerçekleştirmek yerine, yağın kalitesi düşünülerek fabrikalarda bu işlemin gerçekleştirilmesi daha doğru olacaktır.
- Köyde yetiştirilen lavanta cinsinin yağ bakımından kalitesiz olması pazarlama açısından dezavantaj yaratmaktadır. Bu kapsamda yeni dikilecek lavantaların aynı tür yerine, daha kaliteli yağ verimi olan başka tür lavantaların dikilmesi ve üretilmesi daha doğru olacaktır.
- Lavantanın pazarlanması konusunda köylülere yol gösterilmeli ve gerekli destekler yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- [1] Avcıkurt, C ve Köroğlu Ö., (2008) *Kırsal Turizm. İçinde: Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*. Ed. Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C. Nobel Yayın Dağıtım, Yayın No:1282, ss.61-83.
- [2] Çeken, H., Karadağ L., ve Dalgın T. (2007) "Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma", *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 8/1, ss.1-14.
- [3] Çolak, O., (2009) "Turistik Ürün Çeşitleme Kapsamında Kırsal Turizm ve Kırsal Turizm İşletmeciliği: Şirince Örneği", *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Ana Bilim Dalı*, Aydın.
- [4] Doğubay, M., ve Karan, İ. (2015) "Yiyecek-İçecek

İşletmelerinde Etik Uygulamaların SWOT Analizi İle Değerlendirilmesi", *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3/4 ss.24-32.

- [5] Durgun, A. (2007) "Isparta Turizminin SWOT Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), ss.93-109.
- [6] Güney, D., ve Göller, V. (2016) "Kırsal Turizm Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımının Belirlenmesi: Misi Köyü Örneği", *Turizm Akademik Dergisi*, 3(2), ss.25-36.
- [7] Güngör, S. ve Arslan M. (2004) "Turizm ve Rekreasyon Stratejileri İçin SWOT Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi, Turizm Tesislerinin Beğenilirliği ve Turizm Tesisleri Durum Analizi Uygulaması: Beyşehir İlçesi Örneği", *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18 (33), ss.68-72.
- [8] Güzel, F. Ö. (2010) "Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Yeni Bir Dinamik: İnanç Turizmi", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Vizyoner Dergisi* 2(2), ss.87-100
- [9] Haven-Tang, C. ve Jones, E. (2012) "Local Leadership for Rural Tourism Development: A Case Study of Advent, Monmouthshire", *UK. Tourism Management Perspectives*. October: 28-35.
- [10] Kara, N. ve Baydar, H. (2011) "Türkiye'de Lavanta Üretim Merkezi Olan Isparta İli Kuyucak Yöresi Lavantalarının (Lavandula x intermedia Emeric ex Loisel.) Uçucu Yağ Özellikleri", *Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, 25(4), ss.42-46.
- [11] Kuter, N., ve Erdoğan, E. (2009) "Yalvaç, Pisidia Antiocheia Antik Kenti ve Çevresinin Peyzaj Özellikleri ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi", *Turkish Journal of Forestry*, A(1), ss. 111-123.
- [12] Lo, May-Chiun, Songan, Peter, Mohamad, Abang Azlan ve Yeo, Alvin W. (2013) "Rural Tourism and Destination Image: Community Perception in Tourism Planning", *The Macrotheme Review A multidisciplinary journal of global macro trends*, 2(1), ss.102-118.
- [13] Maestro, R. M. H., Gallego, P. A. M., ve Requejo, L. S. (2007) "The Moderating Role Of Familiarity In Rural Tourism In Spain", *Tourism Management*, 28(4), ss.951-964.
- [14] Molera, L., ve Albaladejo, I. P. (2007) "Profiling Segments Of Tourists In Rural Areas Of South-Eastern Spain", *Tourism management*, 28(3), ss.757-767.
- [15] Ongun, U. Gövdere, B. ve Kaygısız Durgun, A. (2015) "Isparta İli Kırsal Alanlarında Yapılabilecek Kırsal Turizm Türlerinin Kırsal Kalkınmaya Etkisi", *International Journal of Social and Economic Science*, 5 (1), ss.122-131.
- [16] Ongun, U. ve Türkoğlu, M. (2016) "Isparta İli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesine Yönelik Teorik Bir Çalışma", *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), ss.145-161,
- [17] Ongun, U., Gövdere, B., ve Çiçek, U. (2016) "Yeşilova'nın Kırsal Turizm Potansiyelinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi" *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(16), ss.75-88.
- [18] Ongun, U., Gövdere, B., ve Kösekahyaoglu, L (2017) "Expectations Of Local Populations In Rural Tourism: Example of Isparta-Kuyucak Lavender Valley", *CIEP 2017 Proceedings Book*, 5(7), ss.303-305.
- [19] Özçatalbaş, O. (2006) "Türkiye'de Kırsal Turizm Potansiyeli ve Geliştirilmesi" *Turizm ve Mimarlık Sempozyumu* (28-29 Nisan), Bildiriler Kitabı, Antalya, ss.272-278.
- [20] Soykan, F., (1999) "Dogal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünlenen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm", *Anatolia Turizm Arastirmaları Dergisi (Türkçe)*. Yıl: 10, Mart-Haziran ss.67-75.

[21] Soykan, F. (2002) “Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri ve Türkiye” *Türkiye Dağları I. Ulusal Sempozyumu*, ss.25-27.

[22] Soykan, F.(2006) “Avrupa’da Kırsal Turizme Bakış Açısı ve Kazanılan Deneyim”, *II. Balıkesir Turizm Kongresi*, 20-22 Nisan 2006, Bildiriler Kitabı, Balıkesir, ss.71-87.

[23] Şen, S. D. (2010). “Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.

[24] Türkoğlu, M. Gövdere, B. ve Meydan, Ç. (2005) “Isparta İli Turizminin Sorunları ve Çözüm Önerileri” *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), ss.29-38.

[25] Ukav, İ. (2014). “Adıyaman İlinde Kırsal Turizm Potansiyeli ve Geliştirme Fırsatları”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51) ss.15-33.

[26] Wilson, S., Fesenmaier, D R., Fesenmaier, J.ve Van Es, J.C. (2001) “Factors For Success İn Rural Tourism Development”, *Journal of Travel Research*, 40(2), ss.132 – 138

[27] Yaylı, A. ve Sürücü, Ö. (2016). *Özel İlgi Turizmi*. Detay Yayıncılık. Ankara.

[28] Yazgan, Ş., ve Kadanalı, E. (2012) “Ağrı İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi” *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), ss.5–10.

[29] Zhang, X. (2012) “Research on the Development Strategies of Rural Tourism in Suzhou Based on SWOT Analysis” *Energy Procedia*, 16(B), ss.1295-1299.

[30] www.lavantakokulukoy.com/05.04.2018

[31] www.ispartakulturturizm.gov.tr/01.04.2018

[32] www.keciborlu.gov.tr/11.04.2018